Ураджай-2021

ГАРАЧАЯ ПАРА

У «РАПСЕ» ЗБІРАЮЦЬ РАПС

...На гадзінніку адзінаццаць. У работнікаў механізаванага звяна ААТ «Рапс», што ў Мінскім раёне, надыходзіць час абедзеннага перапынку. На ўскрайку поля іх ужо чакае фургон з гарачай ежай. Цяжкагрузныя МАЗы і магутныя камбайны «Палессе» адзін за адным спыняюць работу, механізатары і кіроўцы падыходзяць да аўтамабіля, дзе іх чакае раздатчыца Алена Пясняк. Тут таксама знаходзіцца намеснік дырэктара гаспадаркі па ідэалагічнай рабоце Ларыса Ружанцова, якая знаёміць працаўнікоў з апошнімі вынікамі па зборы і перавозцы ўраджаю бягучага года. Асноўныя клопаты па забеспячэнні работнікаў гарачым абедам узяла на сябе старшыня прафсаюзнага камітэта сельскагаспадарчага прадпрыемства Любоў Ціцянкова.

Адным з лідараў спаборніцтва сярод механізатараў гаспадаркі не першы год з'яўляецца Валерый Петушкоў — машыніст-трактарыст першага класа. У ААТ «Рапс» ён працуе каля дзевяці гадоў, а ўвогуле Валерый Мікалаевіч правёў недзе 25 уборачных. Раней ён жыў і працаваў у Рэспубліцы Казахстан, адкуль пераехаў на новае месца жыхарства ў Беларусь.

— Работай у ААТ «Рапс» я задаволены. Камбайн у мяне, зрэшты, як і ў многіх маіх калег, амаль новы, магутны і вельмі зручны. Беларускія машынабудаўнікі ствараюць вельмі добрую сельгастэхніку. У кабіне «Палесся» ўстаноўлены кандыцыянер, спёка зусім не адчуваецца. Добрая шумаізаляцыя, кіраваць магутнай машынай вельмі лёгка. Летась я адпрацаваў на ім з вялікім задавальненнем. І намалаціў, дарэчы, 2100 тон збожжа і рапсу.

Рапс мы пачалі збіраць некалькі дзён таму. За чатыры дні я намалаціў каля 170 тон. Але гэта толькі пачатак кампаніі. Думаю, што і сёлета абавязкова буду сярод тысячнікаў, а калі пашанцуе, то займу першае месца ў спаборніцтве. А яшчэ хачу дадаць, што сярод нас — механізатараў і кіроўцаў — склаўся вельмі дружны, згуртаваны калектыў. Я ведаю, што калі ўзнікне неабходнасць, кожны з маіх таварышаў адразу мне прыйдзе на дапамогу. У такім калектыве нізкія вынікі па зборы збожжа мець, самі разумееце, сорамна. Агульны настрой на будучы ўраджай у нас вельмі добры.

Як паведаміў намеснік дырэктара ААТ «Рапс» па сельскагаспадарчай вытворчасці Андрэй Ількевіч, агульная плошча ворных зямель у гаспадарцы складае 4 700 гектараў. Асноўныя культуры — каласавыя збожжавыя і зернебабовыя культуры. Пад іх адведзена 1800 га. Пасевы азімага рапсу займаюць 800 гектараў. 1250 га адведзена пад кукурузу і 700 га займаюць шматгадовыя травы.

— Сёлета ўборка азімага рапсу пачалася на 10 дзён пазней у параўнанні з мінулым годам, — падкрэсліў Андрэй Ількевіч. — Прычына — зацяжная і халодная вясна, вегетацыя раслін цягнулася даўжэй, чым звычайна. На працягу чатырох дзён убралі 30 % плошчы, намалацілі больш за 700 тон у бункернай вазе пры сярэдняй ураджайнасці 29,3 цэнтнера з гектара. Гэта крыху менш, чым летась, калі ўраджайнасць складала 30 ц/га. Але я спадзяюся, што з цягам часу мы ўсё ж такі наблізімся да таго паказчыка. Дарэчы, валавы збор рапсу ў мінулым годзе склаў 2550 тон у бункернай вазе. Калі ўсе будзе добра, сёлета мы збяром 2400 тон рапсу.

У полі — з добрым настроем. Члены механізаванага звяна разам з Ларысай РУЖАНЦОВАЙ, Любоўю ЦІЦЯНКОВАЙ і галоўным аграномам Андрэем Сяргеевічам.

По словах намесніка дырэктара гаспадаркі, вырошчванне рапсу — справа выгадная. За год цана вырасла амаль удвая. Аднак дадзеная культура — даволі працаёмкая, нават капрызная. Патрабуе праводзіць 3-4 вегетатыўныя апрацоўкі, абавязковая апрацоўка ад хвароб, і, безумоўна, унясенне поўнага спектра мінеральных угнаенняў з поўным захаваннем тэхналогіі сяўбы.

— Звычайна мы ўбіраем каля 100 гектараў у дзень, — працягвае суразмоўнік. — Спадзяюся, што за 5-6 дзён управімся. А потым без перапынку пачнём убіраць азімыя збожжавыя. На сённяшні дзень вільготнасць складае 18–20 %, і таму ўжо можна пачынаць уборку гэтых культур. Аптымальная вільготнасць складае 15–16 %.

У гаспадарцы наладжана перапрацоўка рапсу. З яго вырабляюць алей і макуху, якая карыстаецца попытам у іншых сельгаспрадпрыемствах. Што датычыцца алею, то яго ахвотна купляюць у тым ліку ў замежных краінах. Карацей кажучы, стаўка на рапс сябе апраўдала.

— Сёння мы павінны забяспечыць гарачым харчаваннем на рабочых месцах 65 чалавек, — расказала Любоў Якаўлеўна. — З 11 да 13 гадзін усе людзі павінны быць накормленыя. Кіраўніцтва гаспадаркі выдзеліла ў наша распараджэнне два аўтамабілі, таму паспяваем аб'ехаць усе вытворчыя ўчасткі і накарміць людзей. Якасцю харчавання работнікі задаволеныя, ніякіх скаргаў у наш адрас не было.

У меню абавязкова прысутнічае свежая гародніна, усе маюць магчымасць атрымаць і «першае», і «другое», і «трэцяе». У такое гарачае надвор'е прадугледжана двухразовая выдача мінеральнай вады. Застаецца толькі пажадаць усім смачна есці!

Салодкім кампотам частуе працаўнікоў Алена ПЯСНЯК.

Сяргей РУЧАНАЎ,
фота аўтара.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Экіпаж бацькі і сына Міхаіла і Віталя САЛДАЦЕНКАЎ (ААТ «Чамярыскі»).

Жніво — на добрых абаротах

На Гомельшчыне запаветныя рубяжы ў тысячу тон намалочанага і перавезенага збожжа ў канцы мінулага тыдня скарыліся экіпажам камбайнераў і кіроўцам дзвюх гаспадарак Брагінскага раёна. Лідараў жніва павіншаваў старшыня аблвыканкама Генадзь САЛАВЕЙ.

На паўднёвым усходзе Беларусі два гады запар на жніве першымі тысячнікамі становяцца супрацоўнікі ААТ «Чамярыскі», што на Брагіншчыне. Летась амаль дзень у дзень передавікі гэтай гаспадаркі за першыя тысячы прымалі віншаванні ад кіраўніка рэгіёна. У мінулым годзе зноў жа дадзенае сельгаспрадпрыемства ў ліку першых на Гомельшчыне завяршыла ўборку збожжавых каласавых. З сямі экіпажаў камбайнераў, што былі задзейнічаны на ўборцы хлеба, шэсць — у перадавіках рэгіёна. Цяпер супрацоўнікі ААТ «Чамярыскі» зноў у лідарах. Дарэчы, брагінскія камбайнеры — першыя ў Беларусі, хто дасягнуў адзнакі ў тысячу намалочаных тон збожжа менавіта на айчыннай тэхніцы.

Дарэчы, тэмпамі жніва ў гаспадарцы вызначыліся адразу дзве брыгады. Так, намалот у тысячу тон збожжа на асабістым рахунку экіпажа бацькі і сына — **Міхаіла і Віталя САЛДАЦЕНКАЎ**, а таксама ў тандэма братоў **Пятра ЯФІМЕНКІ** і **Міхаіла ГАЛКО**. Міхаіл Салдаценка выходзіць на жніво с 2008 года. Летась яго экіпаж таксама быў у лідарах.

— За гэты час пабываў шэсць разоў на рэспубліканскіх «Дажынках». Адна з цяжкіх прафесій. Хваляванні вельмі вялікія. Сёлета ўраджайнасць на палях — у сярэднім 26 цэнтнераў з гектара. Мэта ў мяне — паўтары тысячы любой цаной, ну, да двух тысяч, — дзеліцца Міхаіл Салдаценка.

Другі сезон камбайнер збірае ўраджай у тандэме з сынам, які яшчэ вучыцца. На вакацыях малады чалавек дапамагае ў полі.

— Сярод экіпажаў пануе спаборніцкі дух, і гэта добры стымул у рабоце, — упэўненыя бацька і сын Салдаценкі. Між тым, цяпер, кажуць, быць асабліва пільнымі экіпажы абавязвае надвор'е. Анамальная гарачыня, што апанавала Гомельшчыну, — выпрабаванне для тэхнікі. Экіпаж Салдаценкаў старанна сочыць, каб камбайн не пераграваўся, пажарная бяспека, вядома, на асаблівым кантролі.

У адзіным звяне з экіпажамі камбайнераў-перадавікоў — і кіроўцы-тысячнікі. У ААТ «Чамярыскі» гэта **Уладзімір МЯТЛІЦКІ**, **Аляксандр КРАЎЧАНКА**, **Канстанцін АЛІШЭЎСКІ**, **Рыгор МАЛОЧКА**. Тысячны рубеж па адвозцы збожжа перайшлі і кіроўцы ААТ «Імя Жукава» — **Уладзімір ШАХНІЦКІ** і **Вячаслаў ГАНЧАР**.

Малады кіроўца Канстанцін Алішэўскі — у ліку лідараў адразу ў двух заліках — агульным і сярод моладзі. Ён заняты на адвозе новага ўраджаю чацвёрты год, другі год запар выбіваецца ў лідары.

— За дзень робім ад 10 да 15 рэйсаў, гэта каля 200 кіламетраў. Стараемся, каб менш прастойвала тэхніка. Прачынаецца нават нейкі азарт: хто першы пад'едзе да камбайна, — прызнаецца Канстанцін. — Дзякуй інжынерам, дапамагаюць падтрымліваць тэхніку ў добрым стане. Увогуле працаваць вельмі падабаецца. Пакуль маладыя — энергіі хапае.

Дарэчы, вельмі высокія тэмпы ўборкі не толькі на Брагіншчыне. У перадавіках таксама Мазырскі, Хойніцкі, Светлагорскі раёны. А вось лідзіруе па ўраджайнасці Рэчыцкі раён. Тут у сярэднім на круг намалочваюць 30,7 цэнтнера, на другім месцы Буда-Кашалёўскі раён з 30,1 ц/га, на трэцім месцы Добрушскі раён з 28,2 ц/га. Наогул, аграрыі Добрушчыны блізкія да запаветнага рубяжа ў тысячу тон намалочанага і перавезенага збожжа. Сярод лідараў жніва ў Добрушскім раёне — ААТ «Калінінскі».

Цяпер рабочы дзень у гэтай гаспадарцы пачынаецца каля сямі гадзін раніцы і працягваецца да дзевяці вечара. Працуюць камбайнеры сапраўды з поўнай самааддачай. Летась у гаспадарцы былі чатыры экіпажы-тысячнікі, сёлета ёсць падстава паўтарыць мінулагодні вынік. **Старшы камбайнер Пятро САМОЙЛЕНКА** ў гаспадарцы з 1989 года. У мінулым годзе яго экіпаж намалаціў больш як пяць тысяч тон збожжа.

— Сёлета таксама плануем спрацаваць добра, але многае залежыць ад тэхнікі. Трэба, вядома, імкнуцца добра працаваць, — нешматслоўна, але ёміста адзначае механізатар ААТ «Калінінскі» падчас кароткага перапынку на сняданак — на палеткі прыехала «сталоўка на колах». Час для прыняцця ежы не рэгламентуецца, але звычайна гэта не больш як 15 хвілін.

У гаспадарцы кіпіць работа і на зернетаку. Адначасова з уборкай ідзе падрыхтоўка зерня ўжо да наступнага сельскагаспадарчага года. З сабранага ўраджаю адбіраецца найлепшае зерне, якое пасеяць вясною.

Як адзначылі ў гаспадарцы, у 2019 годзе тут сабралі каля шасці тысяч тон збожжа. Летась — дзевяць з паловай. Сёлета плошча палеткаў са збожжавымі культурамі засталася практычна тая ж, але ўраджайнасць вышэйшая. Гэта дае падставу разлічваць на больш значны намалот, тлумачыць **дырэктар сельгаспрадпрыемства Віктар БАЙДАЎ**.

— Упэўнены, што зможам перасягнуць намалот мінулага года не менш чым на тысячу тон. Паралельна адразу вядзём адгрузку зерня дзяржаве, дзяржзаказ па здачы збожжа ўжо выкананы больш чым на палову, — распавёў ён.

Між тым у цэлым на Гомельшчыне пад збожжавыя сёлета адведзена 348 тысяч гектараў. Кіраўніцтва рэгіёна ставіць перад аграрыямі задачу сабраць ураджай без страт.

— Пасяўную мы правялі ў аптымальныя тэрміны, хоць і было двухтыднёвае адставанне ад мінулага года. У працэсе вегетацыі бачылі, што збожжа наліваецца эфектыўна, біялагічная ўраджайнасць была больш за 30 ц/га, аднак адмоўна на вынік паўплывалі ўмовы надвор'я. Нашы механізатары не спыняюцца, убіраюць, — звярнуў увагу падчас цырымоніі ўзнагароджання першых тысячнікаў па намалоце і адвозцы збожжа новага ўраджаю **старшыня Гомельскага аблвыканкама Генадзь САЛАВЕЙ**. — Мы нацэленыя на тое, каб выйсці на ўзровень не ніжэйшы за мінулы год.

Сёння на большай частцы тэрыторыі вобласці склаліся спрыяльныя ўмовы надвор'я для жніва: спякота крыху спала, прайшлі дажджы. Тэхніка працуе ад відна да відна. У гэтую гарачую пару ў рэгіёне задзейнічаюць больш за тысячу збожжаўборачных машын.

У сваю чаргу, па аператыўнай інфармацыі Мінсельгасхарча, па стане на 27 ліпеня на Гомельшчыне ўбрана 34,6 % уборачнай плошчы збожжавых і зернебабовых культур (без уліку кукурузы, грэчкі і проса), штодня прыбіраецца звыш 3 %. Аграрыі рэгіёна ўжо зрабілі важкі ўнёсак у агульнарэспубліканскі каравай — намалочана 284,2 тысячы тон збожжа.

Наталля КАПРЫЛЕНКА.
Фота Ірыны СТЫЧЫНСКАЙ.

НЕПАЖАДАНЫЯ «СУСЕДЗІ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Супрацоўнікі МНС згадваюць леташні выпадак, калі ў адным з дамоў незвычайнай планіроўкі каля аграгарадка Волма пад дахам завяліся восы, памер гнёздаў якіх дасягаў метра-паўтара. Дарэчы, у сітуацыях, калі насякомыя пагражаюць жыццю і здароўю людзей, ратавальнікі дапамагаюць бязвыплатна. Гэта актуальна і тады, калі званок паступіў з дашкольных устаноў, дамоў састарэлых і інвалідаў, бальніц, школ, пазашкольных і сярэдніх спецыяльных вучэбных устаноў. Калі ж камусьці здаецца, што яго «атакавалі» насякомыя, а насамрэч прамой пагрозы жыццю і здароўю няма, то трэба тэлефанаваць па нумарах 101 або 112 — у службе раскажуць, як знішчыць гняздо самастойна.

ШТО РАБІЦЬ, КАЛІ ВАС УКУСІЛІ:

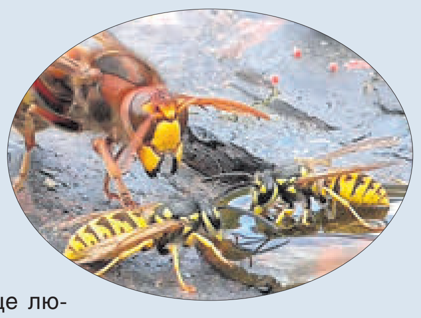

- хутка выдаліце джала: калі яно засталося, саскрабіце яго пазногцем, тупым бокам нажа, пластыкавай карткай, пінцэтам;
- месца ўкусу апрацуйце любым антысептыкам (спіртам, растворам нашатырнага спірту, настойкай календулы або марганцоўкі);
- прыкладзіце да месца ўкусу што-небудзь халоднае;
- у выпадку з'яўлення рэзкай слабасці, задышкі, пацямнення ў вачах, сінюшнасці або рэзкага пачырванення скуры, халоднага поту, ацёку твару, сутаргаў або страты прытомнасці — неадкладна выклікайце хуткую медыцынскую дапамогу;
- да прыезду брыгады хуткай дапамогі назірайце за пацярпелым: праверце стан дыхання (наяўнасць руху грудной клеткі) і сардэчнай дзейнасці (пульс на соннай артэрыі);
- калі пацярпелы ў прытомнасці, дайце яму супрацьалергічны прэпарат (супрасцін, ларатадзін і іншае);
- пры адсутнасці прытомнасці і наяўнасці пульсу на соннай артэрыі пацярпеламу неабходна надаць стабільнае становішча на баку;
- калі ж пульс на соннай артэрыі і дыханне адсутнічаюць, неадкладна прыступайце да правядзення штучнай вентыляцыі лёгкіх і закрытага масажу сэрца.

Аднак нягледзячы на тое, што сур'ёзныя рэакцыі на ўкус джаланосных насякомых здараюцца даволі рэдка, у кожнага чалавека індывідуальная рэакцыя. Таму пры першых прыкметах моцнай алергіі (цяжкае дыханне, ацёк Квінке і іншае) неабходна неадкладна звярнуцца да ўрача.

ЯК ПАДРЫХТАВАЦЦА ДА МАГЧЫМАЙ СУСТРЭЧЫ З ВУСАТЫМІ-«ПАЛАСАТЫМІ»?

Спецыялісты сцвярджаюць, што часта для свайго пражывання джаланосныя насякомыя выбіраюць чалавечае жыллё. Цяпло, вялікая колькасць цёмных месцаў, наяўнасць ежы — якое яшчэ месца можа быць больш выгодным для пражывання? Аднак людзям з такімі «суседзямі» можна толькі паспачуваць: восы і шэршні настолькі заўзята абараняюць свае гнёзды, што гатовыя атакаваць любога, хто паспрабуе да іх прыблізіцца.

Каб пазбегнуць непажаданага «суседства», трэба рыхтаваць свой дом загадзя. У прыватнасці, каб выключыць пранікненне насякомых пад дах дома або ў нішы, перад летнім сезонам варта агледзець памяшканні на гарышчы і ліквідаваць усе шчыліны. Калі ж гнёзды насякомых ужо ёсць і вы вырашылі пазбавіцца ад іх самастойна, каб пазбегнуць укусаў насякомых, неабходна помніць пра меры перасцярогі.

— Да знішчэння насякомых, а таксама іх гнёздаў варта прыступаць пасля заходу сонца, — рэкамендуе **афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення МНС Анастасія ШВАЙБОВІЧ**. — Асвятляць гняздо забараняецца, бо вы пабудзіце яго насельнікаў. Варта правільна апранацца: адзенне павінна быць са шчыльнай тканіны, не забудзьце пра пальчаткі і накамарнік або ахоўную сетку на галаву. Калі вы абралі найбольш папулярны спосаб пазбаўлення ад насякомых, акуратна надзеньце на гняздо шчыльны мяшок і зацягніце яго. Ад паверхні, да якой яно прымацавана, аддзяліце гняздо з дапамогай нажа або рыдлёўкі. Далей яго можна спаліць, закапаць або ўтапіць. Калі гняздо знаходзіцца ў зямлі, яго варта заліць вялікай колькасцю кіпеню.

Пачасціліся выпадкі і таго, калі людзі выяўляюць на тэрыторыі ўласных падворкаў змей. Пазаўчора з-за змяі, якая запаўзла пад парог хаты, жыхары вёскі Круціца, што ў Мінскім раёне, не маглі трапіць у дом. Спатрэбілася дапамога ратавальнікаў.

— У доме па вуліцы Савецкай, куды мы прыбылі на выклік, жывуць двое дарослых і трое малалетніх дзяцей, — расказаў **намеснік начальніка штаба ліквідацыі надзвычайных сітуацый цэнтра аператыўнага ўпраўлення Мінскага абласнога ўпраўлення МНС Дзяніс ПРАКОФ'ЕЎ**. — Жанчына, якая нам тэлефанавала, паказала, дзе схавалася змяя. Разам з калегам спадручнымі сродкамі прымусілі змяю выпаўзці. Выкарыстоўваючы сродкі індывідуальнай аховы, мы злавілі змяю і на бяспечнай адлегласці ад хат выпусцілі яе ў натуральнае асяроддзе пражывання.

Вераніка КАНЮТА.

Радзіннае

Палявыя экспедыцыі Вольгі Церашчатавай

Унікальны навукова-даследчы і экспазіцыйна-выставачны праект «Я паехала з Лоева...» цяпер прадстаўлены ў Лоеўскім «Музее бітвы за Дняпро». Ён прысвечаны 95-й гадавіне з дня нараджэння знакамітага беларускага мастацтвазнаўца — Вольгі Церашчатавай.

Яна нарадзілася на зямлі Лоеўшчыны, стала заснавальніцай і першым дырэктарам Музея старажытнабеларускай культуры Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Выставачны праект распавядае, як 21 ліпеня 1926 года ў мястэчку Лоеў у сям'і нарадзілася дзяўчынка Воля. У 18 гадоў яна пакінула родны край. Вярнулася толькі праз сорак гадоў — ужо вядомай даследчыцай беларускай даўніны, кандыдатам навук, аўтарам мноства навуковых артыкулаў па гісторыі беларускай культуры і мастацтва, супрацоўніцай інстытута этнаграфіі, мастацтвазнаўства і фальклору Акадэміі навук БССР — загадчыцай аддзела і дырэктарам цэлага музея пры ім.

Так, у канцы 1960-х разам з аднадумцамі на ўласныя сродкі Вольга Церашчатава арганізавала экспедыцыі па Беларусі для збірання помнікаў нацыянальнай культуры. Яна ўзначальвала экспедыцыі Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору, дзякуючы якім былі сабраныя сотні мастацкіх артэфактаў. На аснове тых калекцый і быў створаны Музей старажытнабеларускай культуры.

Па задуме арганізатараў, выставачная экспазіцыя — напамін і пра саму Вольгу Церашчатаву, і пра яе справу — палявыя экспедыцыі, работу этнографа і мастацтвазнаўца. Тут можна ўбачыць музейныя прадметы, сабраныя па ўсёй Беларусі, экспанаты са збораў мясцовых музеяў. Ёсць магчымасць ацаніць і экранную экспазіцыю з фрагментамі стужкі «Ваджэнне русалкі». Цікавасць выклікаюць палявыя дзённікі Вольгі Васілеўны, напісаныя ёю у экспедыцыях. У межах праекта экспануецца партрэт стваральніцы музея старажытнабеларускай культуры, які належыць пэндзлю Юрыя Піскуна — беларускага мастака і паплечніка Вольгі Церашчатавай.

— Ужо традыцыйна наш невялічкі музей неэтнаграфічнага профілю ладзіць выставачныя праекты і імпрэзы з акцыямі да Міжнароднага дня этнографа, — адзначаюць супрацоўнікі «Музея бітвы за Дняпро». — Сёння этнаграфія, антрапалогія, сацыяльная ці культурная, — гэта ўжо далёка не проста сяляназнаўства, якое вывучала традыцыйную вясковую культуру канца XIX — першай паловы XX стагоддзя. Сённяшняя класічная этнаграфія шмат у чым грунтуецца на здабытках этнаграфіі музейнай. А сама музейная даследчая работа, і не толькі фондавая, — гэта заўжды этнаграфічнае даследаванне. Вольга Церашчатава — прыклад той асобы, якая натхняе сучасных этнографаў і ўсіх музейных даследчыкаў.

Наталля КАПРЫЛЕНКА.
Фота ДУК «Музей бітвы за Дняпро».